

Jules Vernetje

Thomas Meurkens, 2017.

Het was zeven etmalen na de eerste dag van de elfde maand, tweeduizend en twaalf jaren na de befaamde maar omstreden geboorte van Jezus Christus. Of, om het onomstotelijker in Gregoriaanse termen te duiden, 7 november 2012. Of, zoals sommigen het zouden zeggen, het was een koude dag, maar een dag die zich nog niet zo dichtbij de feestdagen bevond als men wellicht zou wensen.

Ik begaf mij over de met kinderkopjes ingelegde straat die zo'n achthonderd meter mat tussen het begin, de plaats waar hij haaks op de hoofdweg stond, en het einde, waar de straat doodliep tegen de achterkant van een negentiende eeuws herenhuis, waarvan de bakstenen eens in de zoveel jaren een hoekje verloren, en waar de klimop zich uit kon leven, totdat een verdwaalde werknemer van de overheid besloot er met pesticide een einde aan te maken.

Ik voelde mij opgelaten. Het kwam niet zozeer door de kou die mijn botten teisterde of door de wind die mijn huid schuurde, als wel door de gedachten die bezit van mij hadden genomen.

Oneindig vaak had ik het herenhuis geobserveerd. Het was verboden er binnen te geraken,

maar de buitenzijden, de ramen, de bakstenen met hun klimop, de plakkaten die op verschillende plekken hingen zowel op de voorzijde als op de kant die aan de hoofdweg grensde, alsook het vier treden tellende granieten trapje dat leidde naar de uit ebben of uit zwaar geveerd eikenhout bestaande deur, had ik vaak genoeg ik mij opgenomen.

Ik kon niet zeggen dat ik hier dagelijks kwam, maar op de meeste dagen van ons driehonderdvijfenzestig dagen tellend jaar was ik wel te vinden in de buurt van dit enige herenhuis in de wijde omtrek.

Thuis waren mijn schetsboeken gevuld met de tekeningen van de 70 miljoen jaar oude ammonieten en de 250 miljoen jaar oude trilobieten die zich in de trap van het herenhuis hadden laten vangen, en ik beeldde mij geregeld in hoe het voor hen was om zo lang geleden, toen de aarde een ware hel was en de zee het enige toevluchtsoord, te leven, te overleven, al wist ik uiteraard dat zij niet opgezaaid waren met de faculteiten die wij mensen bezitten waarmee dergelijke onaangenaamheden als zorgen, angst en paniek geproduceerd werden. Voor hen was het enkel overleven. Het laatste wat ze bedacht zouden kunnen hebben, was dat na al die miljoenen jaren iemand hen na zou tekenen terwijl hij met zijn schetsboekje naar het trappetje zat dat leidde tot de deur van een groot herenhuis. Die wetenschap zou voor de simpele ammoniet of de nog simpelere trilobiet niet te vatten zijn

geweest. Zo een belangrijk iets zijn, zo een deel van iets groters, dat was onvoorstelbaar voor hen.

Ik kon niet ontkennen dat dit voor mij ook een belangrijke dag was. Ik voelde mij eerlijk gezegd niet zozeer opgelaten en gespannen door het herenhuis dat ik voor de zoveelste maal aanschouwde, als wel door de gedachte die ik daaraan verbond, te weten het plan dat ik had opgevat en waarvan het herenhuis slechts een schril begin was, een lekkermakertje, zoals hier in de buurt ook wel gezegd werd.

Ik stapte door en bond mijn wollen sjaal nog iets strakker om mijn nek heen, zodat de wind zo min mogelijk contact zou kunnen maken met mijn lichaam. Na elf minuten in een constant tempo langs de mentaal uitgestippelde route gelopen te hebben bereikte ik mijn bestemming.

De man van wie ik wist dat hij mij zou helpen kwam twee minuten later met meer kabaal dan mij lief was aangerezen. Ik moest mij ervan weerhouden om mijn vingers in mijn oren te stoppen, iets dat als een onbeschoft gebaar opgevat zou kunnen worden, maar waartoe mijn instincten mij haast leken te dwingen.

Ik moet namelijk bekennen dat mijn tolerantie voor harde geluiden lager ligt dan bij menigeen. Mensen van mijn generatie lijken geluid tot 90 decibel zonder veel moeite te kunnen beluisteren, terwijl ik bij 70 decibel al het liefst gehoorbescherming zou willen dragen.

Maar zoals het met de meeste menselijke kwaliteiten werkt, kan ook de grens waarop geluid nog

draaglijk is verlegd worden door herhaaldelijke blootstelling en geroutineerde training. Ikzelf had echter nog niet de tijd, of de wil, moet ik bekennen, gevonden om een dergelijke onderneming aan te gaan.

‘Beste man,’ zei ik tegen de chauffeur terwijl ik mijzelf in zijn vaarttuig hees. ‘Ik zou graag van uw diensten gebruik willen maken.’

Ik vertelde hem waar ik naartoe wilde gaan. Ik had meteen al door dat ik hier te maken had met een achterdochtig iemand, een man die werkte in de dienstensector maar van nature niet dienstbaar was. Hij vroeg mij naar mijn doel, zei dat hij een verklaring van toestemming nodig had, wilde zelfs mijn naam weten!

Toen ik echter de munten begon uit te tellen om de overtocht te bekostigen, werd hij stiller en uiteindelijk gaf hij mij, zonder mij verder nog aan te kijken en met een snauw die mij deed denken aan mijn vader, toestemming om achterin het voertuig plaats te nemen.

Ik vroeg hem nog of hij mij wilde waarschuwen als we mijn gewenste bestemming hadden bereikt, en dacht te zien dat hij een knikje gaf, als wist ik dat ik daar, als het erop aankwam, niet op zou kunnen rekenen.

Ik telde drieënzeventig stoelen, allen van exact hetzelfde formaat en bekleed met dezelfde fijne stof, waarop abstracte vormen afgebeeld waren in felle kleuren, waarbij rood en blauw de boventoon voerden.

Verreweg de meeste van de stoelen stonden in de richting van het voertuig, met de rugleuning naar achteren en het zitvlak naar de voorzijde gericht, al

stonden er halverwege het voertuig zes exemplaren onder een haakse hoek, wat mij bijzonder onveilig voorkwam in het geval van een onvoorzien ongeluk, al moest ik toegeven dat er overal ijzeren stangen en handgrepen van plastic aanwezig waren, die in geval van nood steun zouden kunnen bieden, en het rijgedrag van de chauffeur, die de bochten met zekerheid leek te nemen en de lange, rechte stukken leek af te leggen met overtuiging en oplettendheid, ondanks het feit dat het voor hem ongetwijfeld tot automatisme was geworden, gaf mij bovendien vertrouwen.

Desondanks verkoos ik het te zitten in een stoel die naar voren gericht was en waardoor ik zonder veel moeite door het raam de zon kon aanschouwen die zojuist begonnen was met zijn baan richting de horizon.

De felle stralen van de zon die mijn ogen bereikten riepen bij mij herinneringen op aan de jaren die ik in de Republiek van Zimbabwe, wat vroeger Zuid-Rhodesië heette, doorgebracht had. Mijn vader en moeder hadden mij daar mee naartoe genomen, daar zij een project hadden opgestart om de lokale bevolking bij te staan door het verlenen van medische hulp en het onderwijzen van medische technieken en methoden.

Ikzelf kon weinig verdragen dat te maken had met de medische wetenschappen. Het zicht van bloed bracht en brengt bij mij nog immer een gevoel van flauwte voort, en amputaties, enigerlei operaties, bevallingen, etcetera doen mij nog altijd kokhalzen. Ik ben uiteraard geschoold in het diagnosticeren van

aandoeningen, maar verder dan dat pleeg ik mij niet te begeven.

Ik kon mij toentertijd dagenlang vermaken met het wandelen door de droogte, terwijl de zon mijn blanke huid trachtte te verbranden. Zodra ik vond dat de stralen mij te erg teisterden, zocht ik een schaduwplek op onder een van de machtige mahonie bomen, van het genus *Khaya* uit de familie *Meliaceae* welteverstaan, om daar verder te lezen in een van de vele boeken die met ons gezin mee waren gekomen.

Terwijl ik in gedachten verzonken was, nagenietend van de Zimbabwaanse zon en het geruis van door de wind opgepakte en meegevoerde zandkorrels, begon ik langzaam weg te doezelen.

‘We zijn er, meneertje!’ riep de chauffeur en ontwaakte mij daarmee uit mijn kortstondige slaap.

Ik opende mijn ogen, trok mijn dikke, kaki kleurige sjaal weer iets strakker aan, en verliet het voertuig door de achteruitgang die, zo leek het, op commando was geopend.

Mijn hand stak ik op naar de man die mij naar dit oord vervoerd had.

‘Duizendmaal dank, mijn beste man,’ riep ik naar hem. ‘Ik hoop ten zeerste aan het eind van deze dag nogmaals gebruik te mogen maken van uw diensten.’

De man trok zijn wenkbrauwen hoog op en schudde zijn hoofd, een gebaar dat ik interpreteerde als zijnde een teken dat de beste man niet vaak op zo een goede manier werd behandeld als in deze instantie, en hij zich geen raad wist met mijn vriendelijke woorden.

Terwijl het voertuig met een luid brommende motor, piepende banden en de hydraulische geluiden van de deuren zijn rentree maakte naar God mag weten waar, keek ik om mij heen en nam ik het nieuwe milieu in mij op.

Hoeveel woorden ik ook zou wijden aan de beschrijving van wat ik voor me zag, de uiteindelijke conclusie, de kern, zou neerkomen op een enkel woord: kakofonie.

Klanken kwamen me van overal tegemoet, en ik had al mijn wilskracht nodig om niet mijn handen voor mijn oren te doen.

Vergezeld door het geheel aan klanken waren ook kleuren, vormen en bewegingen in grote getalen aanwezig.

Overal liepen mensen, van jonge, speelse kinderen tot starre senioren, en van in bont gehulde dames met overgewicht tot in leren jassen omwikkelde heren die de wind nagenoeg om wist te duwen. Het kleurenpalet was gevarieerd, doch de kleuren van het seizoen, variaties van groen en bruin, waren het best vertegenwoordigd.

‘Marcus,’ zei ik tegen mijn compaan, ‘heb jij ooit in jouw leven zo’n schouwspel gezien?’

‘Nee, meneer,’ antwoordde Marcus. ‘Ik heb nooit het voorrecht gehad om een dergelijk iets te aanschouwen, en wellicht om die reden ben ik nu bovenmatig onder de indruk, en tracht ik zoveel als het mij toestaat van het tafereel in mij op te nemen.’

‘Dat heb je mooi verwoord,’ zei ik tegen Marcus, ‘en ik moet toegeven dat mij ook een dergelijk sentiment heeft overvallen. Maar,’ ging ik verder, ‘dat moet ons uiteraard niet ervan weerhouden meer van deze mysterieuze en naar ik meen haast onuitputtelijke plek te ontdekken.’

‘U heeft volkomen gelijk, meneer,’ zei Marcus. ‘Waar u gaat, volg ik.’

Ik gaf hem een knikje en begon te lopen door de met grote Quercusbladeren bedekte straten. Het eerste wat direct mijn aandacht trok was een afbuigende, met klinkers ingelegde weg met een lengte van zo’n 300 meter. Op geijkte punten werd de weg onderbroken door, of beter gezegd, veranderde de weg in, een brug, met een hoogte van zo’n meter of drie, verspreid over zo’n tien à twintig meter.

Vanaf de plek waar ik stond kon ik niet alles overzien en ik besloot de weg, die bijna een allee genoemd zou kunnen worden door de vele eikenbomen die erlangs stonden, te volgen. Aan mijn linkerkant werd ik direct gegrepen door het water dat zich enkele meters lager bevond.

Ik leidde af dat ik mij in het bijzijn van een gracht bevond, daar de geul over de gehele lengte een constante breedte bezat van zo’n acht meter, en ik het einde ervan niet kon ontdekken, hoewel de zon alles om mij heen nog altijd meer dan voldoende verlichtte.

Ik wilde Marcus wijzen op de constante proporties van de gracht die ik zojuist ontdekt had, toen aan de andere kant van de allee, waarvan ik vond dat ik

hem nu wel zo mocht noemen, ik de gigantische, onvoorstelbare verzameling van huizen ontwaarde.

‘Kijk nu eens, Marcus,’ zei ik met uiterste, niet te onderdrukken verbazing in mijn stem, ‘een dozijn, twee dozijn, drie dozijn herenhuizen, zover als het oog kan zien!’

‘Het is één ding om een herenhuis honderd maal gezien te hebben, maar het is een heel ander ding om honderd herenhuizen in één keer te zien,’ sprak Marcus wijselijk.

Ik begaf mij langzaam en gedwee naar de huizen toe. Elk exemplaar was uniek, terwijl tegelijkertijd ieder exemplaar duidelijk te herkennen was als zijnde een herenhuis.

De grote hoeveelheid eikenbladeren die mijn voeten verplaatsten terwijl ik slenterend langs de huizen liep, deden me niets. Mijn gehele brein, van mijn neocortex tot mijn amygdala, leek in de ban te zijn van de verschillende vormen en groottes van de stenen, de verzameling van karakteristieke gevels bovenaan de drie, soms wel vier woonlagen, de variëteit aan ramen, van perfect vierkant tot volmaakt rond, en de kleuren, van donkerrood tot lichtgrijs, marmerskleurig.

Terwijl ik verder slenterde bleven mijn ogen gericht op de imposante gebouwen, en vroeg ik me af of ik de vrijpostigheid bezat om bij een van de deuren aan te bellen, in de hoop niet alleen het exterieur van de huizen te beschouwen, maar mij ook te goed te doen aan het interieur van tenminste een ervan.

Juist op dat ogenblik botste ik, door mijn onoplettendheid, of beter gezegd doordat mijn concentratie zo nauw en onomstotelijk gericht was op de huizen, tegen iemand aan.

‘Ho, kijk je een beetje uit,’ zei de oudere dame, niet per se onvriendelijk.

Ik voelde mijn wangen rood worden en dwong mijzelf mijn ongewilde slachtoffer aan te kijken.

‘Mevrouw,’ zei ik, ‘het spijt mij echt ontzettend. Ik was zo gegrepen door de pracht en praal van de gebouwen aan uw linker, mijn rechterhand, dat ik u niet zag. Vergeeft u het mij, alstublieft.’

Ik sloot mijn excuus af door het maken van een korte, ietwat statige buiging.

De dame begon warempel te lachen.

‘Haha, ach, dat maakt helemaal niks uit, joh. Het zijn inderdaad mooie gebouwen. Wat een geluk als je daar mag wonen, nietwaar!’

Ik beaamde dat en vertelde over het herenhuis in mijn woonplaats, waarin niet gewoond mocht worden, al vermoedde ik wel dat de advocaten die daar hun prestigieuze kantoor hadden, niet altijd de verleiding hadden kunnen weerstaan daar de nacht door te brengen, al was het enkel om de sfeer te ervaren die het slapen in een dergelijk historisch beladen gebouw met zich meebracht.

Het leek alsof de vrouw nog iets wilde gaan zeggen, maar ze slikte haar woorden in en glimlachte breed. Ik keek Marcus even kort aan, maar hij haalde zijn schouders op en ik knikte dus maar naar de dame.

Wederom leek het alsof ze iets wilde gaan zeggen en wederom slikte ze haar woorden in en glimlachte ze. Ik wist niet wat ik ervan moest denken en nam afscheid, na nogmaals mijn excuses gemaakt te hebben.

‘Marcus,’ zei ik nadat we een paar minuten langs de gracht hadden gewandeld en inmiddels al twee bruggen waren gepasseerd, ‘wat is jouw vermoeden wat betreft het eigenaardige gedrag van die dame zo-even?’

‘Meneer,’ zei Marcus nadat hij enige momenten in stilte had gepeinsd, ‘staat het mij vrij om te spreken zoals de woorden vanuit mijn nederige doch ijverige brein mij binnenvallen?’

‘Maar natuurlijk, mijn beste Marcus!’ riep ik uit. ‘Ik wil niets liever dan jouw ongezouten mening horen, wat die ook moge zijn.’

‘In dat geval, meneer, wil ik enkel zeggen dat ik vermoed dat de dame in kwestie niet vaak in contact gekomen is met lieden als u. Het plebs, zoals men gewoon is te zeggen, verliest decennium na decennium de waarden en gebruiken die de mensheid zo karakteriseren. Wijsheid, beleefdheidsvormen, belezenheid, zijn zaken waar het gewone volk, per definitie misschien en zonder daar verder een oordeel over te vellen, bij inschiet. Dat wil zeggen, ik vermoed dat de dame van zojuist niet geleerd heeft, waar zij hoogstwaarschijnlijk geen schuld voor hoeft te dragen, om met iemand zoals u om te gaan, meneer.’

De woorden van Marcus hadden mij diep geraakt en zetten mij aan tot denken.

‘Dank voor het antwoord,’ zei ik weloverwogen, ‘al weet ik niet of ik het er volkomen mee eens ben. Het wil namelijk dat ik mij juist, om de reden die jij zo-even hebt aangehaald, ingehouden heb.

Ik heb niet gesproken over de verschillende soorten stenen die de huizen opmaakten, of over de architecturale aspecten, de symboliek achter de versieringen, of de invloeden die de huizen als geheel mede hebben gevormd. Ik weet namelijk dat er niet van iedereen verwacht kan worden dat hij of zij het verschil kan zien tussen Belgische marmer van onze onderburen, Pentelikon afkomstig uit Griekenland, of Proconnesus verscheept vanuit Turkije. Noch zal ik ooit van iemand vereisen dat diegene de vier delen van een architraaf kan benoemen als zijnde de Taenia, Regula, Fascia en Geison. Nee, mijn beste Marcus, ik heb mij juist ingehouden, en vandaar dat ik mij zo verwonderde over de reactie van de dame.’

‘Ik kan niet anders zeggen, meneer, dat u uzelf onderschat, en verder zal ik erover zwijgen.’

Ik moest lachen en klopte Marcus op de schouder. Dit, zoals ik van tevoren had kunnen voorspellen, resulteerde in een aantal verwonderde blikken om mij heen.

Ik was mijzelf er namelijk van bewust dat Marcus niet naast mij liep op dat moment, maar thuis was, waar dat ook mocht zijn voor hem op dit moment. Als een mentale exercitie deed ik vaak alsof Marcus wel degelijk naast mij liep, om op deze manier mijn ideeën en observaties te testen, te cultiveren.

Mijn imaginaire Marcus sprak op dezelfde wijze, met dezelfde woorden, dezelfde precisie, dezelfde uitgesprokenheid en met dezelfde scherpte en eclecticische wijsheid als de echte Marcus. Dat een uit automatisme gegeven schouderklop aan de leegte naast mij zorgde voor verwonderde blikken en verwarring, verbaasde mij daarom niet.

Ik liep door en besloot voorlopig niet meer met Marcus te converseren. Daar ik nu voor de keuze stond rechtdoor te lopen, de weg volgend, of linksaf te slaan, nam ik even de tijd om stil te staan bij mijn keuze.

Rechtdoor zou ik ongetwijfeld nog meer bruggen tegenkomen en mijn ogen tegoed kunnen doen aan meer prachtige panden. Als ik linksaf zou slaan, zou ik mij in een ander landschap wanen. Van waar ik stond kon ik al afleiden dat de huizen aldaar minder monumentaal waren, minder geordend. Ik zag bomen in de verte, pleintjes en uithangborden van etablissementen, alsook een zowaar nog hogere concentratie aan mensen, al leek mijn gehoor inmiddels meer gewend te zijn aan de geluiden die gepaard gingen met de aanwezigheid van een verzameling van homo socialis.

Niet lang nadat ik de weg naar links had genomen, kwam ik voorbij een plein. Het was een afgekapte rechthoek, waarvan de afmetingen zo'n vijftig meter in de lengte bij dertig meter in de breedte bedroegen, en waarbij de linkerbovenhoek een ronde fontein huisvestte, uitgevoerd in een neoklassieke stijl en waarbij er in de zomerdagen zonder twijfel water

gespuwd zou worden uit de cornucopia die de naakte man of vrouw vasthield. Ik kon mijn onvermogen om het standbeeld een geslacht te geven wijden aan de afstand tussen mij en de fontein, al zou ik op basis van de houding van het figuur kiezen voor een vrouw, een jonge dame wel te verstaan.

Op het plein was een negental jonge kinderen voetbal aan het spelen en ik genoot van het schouwspel en de kinderlijke speelsheid die ermee gepaard ging.

‘Doe je mee?’ vroeg een van de kinderen. De bal was mijn richting opgerold en hij, gestoken in een voetbaltenu van AC Milan, was er achteraan gelopen en keek mij nu verwachtingsvol aan.

‘Mijn beste jongen,’ zei ik lachend, ‘ik dank je hartelijk voor je aanbod, maar mijn talenten liggen meer in de geschriften van weleer dan in het leer van de voetbal, en mijn lichaam is meer geschikt voor de wandel en de fauteuil dan voor het rennen en de zogenoemde slidings.’

De jongen pakte zonder iets te zeggen de bal op en begon terug naar het betonnen veld te lopen.

‘Hé, Pelle, doet hij mee?’ riep een meisje naar de jongen die mij zojuist aangesproken had.

Pelle, zoals hij klaarblijkelijk heette, draaide zich om en rende op mij af.

‘Wil je nou mee voetballen, of niet?’ vroeg hij een tikkeltje geërgerd.

Ik keek even naar links, naar Marcus die weer verschenen was en die mij een knikje en een glimlach schonk.

‘Akkoord,’ zei ik, ‘maar een slechtere voetbal speler zul je niet gauw vinden.’

‘Oh,’ zei Pelle die zijn schouders ophaalde, ‘we zijn geen van allen echt goed. Alleen Janna en Jordy, die zitten op voetbal.’

Ik knikte, liep naar het centrum van het plein en werd vervolgens ingedeeld in een van de teams. Het volstaat te zeggen dat zonder mijn aanwezigheid het team waarin ik geplaatst was een grotere kans van slagen zou hebben gehad. Desondanks leek ik een waardevolle toevoeging te zijn, daar velen zich kostelijk te goed deden aan mijn gebrek aan motorische vaardigheden en aan de keuze van mijn woorden op de momenten dat ik mijn medespelers een hart onder de riem probeerde te steken, en dat alles terwijl ik de ganse tijd een glimlach op mijn gelaat had staan.

Ondanks de kou en de relatief dunne kleding die ik droeg, voelde mijn lichaam bezweet aan toen de partij na bijna een uur werd opgeheven. Ik probeerde zoveel mogelijk van mijn kortstondige teamgenoten een hand te geven voordat ze verdwenen in de menigte die zich inmiddels bij de omliggende terrassen gevormd had. Daarna vervolgde ik mijn weg.

‘Marcus,’ verzuchtte ik, ‘zelden heb ik zoveel plezier beleeft aan fysieke inspanning. Uiteraard heb ik niets tegen fysieke arbeid, zeker niet als het gaat om het creëren, het repareren, het produceren van bruikbare goederen, maar dit heeft mij in zekere zin de ogen geopend. Niemand van de kinderen kende ik, van het spel dat we speelden wist ik niet meer dan de

theoretische spelregels waar het aan hoorde te voldoen, en mijn prestatie was zelfs in vergelijking met de andere onervaren spelers ondermaats te noemen.

En desondanks, of misschien wel daardoor, mijn beste Marcus, bracht het mij een zekere vorm van genot. Niet de hoge euforie die te bereiken is door het lezen van een meesterlijk boek of door het uitpluizen van de werking van een ingenieus apparaat, maar tegelijkertijd voelde het ook heel anders dan de genietingen die een warm bad, een beker huisgemaakte chocomelk of de liefkozing van een dierbare menschen. Help me onthouden, Marcus, dat ik hier een serieuze zitting aan wijd en mijzelf ruimschoots de tijd gun over deze kwestie na te denken.'

'Ik had het niet anders van u verwacht, en zal er voor u zijn in het onwaarschijnlijke geval dat dit voornemen u ontschiet.'

Ik liep verder door de steeg die inmiddels opgebouwd was uit kinderkopjes, die zoals het hoort elk een iets afwijkende vorm hadden, wat zorgde voor een menselijke impressie, in tegenstelling tot het beton en de machinaal geproduceerde klinkers. Zoals de heer Inista placht te zeggen, "de perfectie laat zich zien middels de imperfectie".

Opeens zag ik iets in de weg dat mijn aandacht trok. Twee lange, dikke, metalen richels liepen parallel aan elkaar en leken beide richtingen op tot in de oneindigheid verder te gaan. Ik keek omhoog en mijn vermoedens werden bevestigd.

Ik was gestuit op niets anders dan een tramlijn, waarlangs de tramwagons hun eeuwige, onveranderlijke routes aflegden. Dat de rails in gebruik waren werd enkele seconden later aan mij duidelijk gemaakt toen er plotseling een tram op me af kwam rijden. Ik stapte snel weg van de rails opdat ik niet geraakt zou worden, al maakte de conducteur alsnog een obsceen gebaar naar mij en naar de andere mensen die in de weg hadden gestaan, en liet hij daarenboven het geklingel horen dat naar ik aanneem zijn manier was om te toeteren.

Ondanks dat ik mij aangetrokken voelde tot de rails en met name tot het eindstation, want elke lijn moest een keer eindigen, tenzij het begin en het eind met elkaar verbonden waren, iets wat mij niet bijzonder praktisch leek voor een tramlijn, koos ik ervoor om rechtsaf te slaan. Door een haakse hoek te maken met de tramrails bracht ik mijzelf dichterbij de drukte en naar ik aanneem het centrum, de kern.

Inmiddels had de zon nagenoeg de horizon bereikt en voordat hij er weldra achter of onder zou verdwijnen bood hij mij een uitgerekte, slungelige schaduw. Twee meter lang schatte ik in, en slanker dan mijn zus.

En, iets wat mij in extase bracht en wat ik thuis nimmer voor mogelijk gehouden zou hebben, mijn schaduw werd plotseling gehuld in een rossig, dansend licht. Ik keek op en zag dat ik beland was tussen de rode lichten die schenen door de klimop, de ifte, de eiloof, de veil, en mij bijna opwarmde, of op zijn minst de sensatie van warmte, van geborgenheid zelfs, gaven.

‘Kom,’ zei een dame tegen me.

Mijn ogen waren afgegliden naar de grote ramen die zich overal om me heen bevonden en waaruit ook rood licht scheen en stoelen of sofa’s stonden, al dan niet bezet door mensen in avondkledij.

‘Mevrouw,’ zei ik met een knikje tegen de jongedame die nu voor mij stond.

‘Kom,’ gebaarde ze nogmaals, ‘dit is geen plek voor jou. Ben je hier alleen?’

Ik keek even opzij en zag dat Marcus zich tijdelijk van mijn zijde had verwijderd.

‘In zekere zin ben ik hier alleen,’ gaf ik als antwoord, ‘al zou men ook kunnen zeggen dat iemand in zo een drukke, volle stad nooit werkelijk alleen is.’

De vrouw had kort blond haar, droeg een dikke Russische muts op haar hoofd en had om haar lichaam gewikkeld een zwarte, of wellicht donkerblauwe, parka. De schoenen die ze droeg waren volgens de laatste mode rood, gevoerd met bont, en met een lage hak.

‘Woon je hier in de buurt, en waar zijn je ouders?’

Ik verkoos hierop niet direct een antwoord te geven. De vraag was lastig, niet alleen omdat er twee vragen in één zin verweven waren, maar ook omdat ‘in de buurt’ naar mijn mening een relatief concept was, en volledig afhing van iemands referentiekader en vroegere ervaringen met het overbruggen van afstand.

‘Hoe dan ook,’ vulde de dame aan die mij inmiddels vrijpostig doch teder bij mijn arm gepakt had, ‘dit is geen plek voor jou.’

De vrouw leek kennis van zaken te hebben en daar ik mij in mij onbekende contreien bevond, besloot ik mij over te geven aan de grillen van deze dame die duidelijk het beste met mij voorhad.

Ze leidde me langs de ramen en onder het rode licht door, totdat we opeens op een brug stonden, met enkel straatlantaarns om ons te verlichten en troebele ruiten van kroegen en koffiezaakjes om doorheen te kijken.

‘Zo,’ zei ze met een zucht.

‘Al zou ik niet exact kunnen zeggen wat er zojuist voorgevallen is,’ zei ik, ‘toch ben ik u dankbaar en het ik het gevoel dat u mij uit een penibele, zo niet gevaarlijke situatie heeft gered, waarvoor ik u eeuwig erkentelijk ben.’

De vrouw keek me even onbegrijpelijk aan en begon toen te lachen.

Ik keek op mijn beurt snel opzij en zag Marcus staan, die zonder aarzeling de vraag die ik had beantwoordde, daar hij de unieke gave bezat om in blikken hele vragen of antwoorden af te lezen.

‘Het wordt niet als uitzonderlijk gezien,’ fluisterde Marcus, ‘dat mensen zich na een inspannende of stressvolle situatie uiten, zich ontladen als het ware, middels oeroude, instinctieve emoties zoals lachen en huilen.’

‘Had ik al gezegd dat ik niet zou weten wat ik zonder jou aan zou moeten, mijn beste Marcus?’ zei ik tegen hem en ik schonk hem een warme glimlach.

‘Ik ga even iemand bellen,’ sprak de dame tegen mij, die blijkbaar controle had weten te krijgen over haar lachbui, of in het geval dat Marcus gelijk had, de drang niet meer voelde om zich middels het lachen te ontdoen van spanning. ‘Ga hier maar even zitten, oké? Ik ga alleen even bellen, goed?’

Ik knikte en ging zitten op een grote, ruw gevormde steen. In mijn binnenzakken zocht ik naar mijn trouwe loep, opdat ik de steen zou kunnen bestuderen om te weten tot welke soort hij behoorde, maar ik kon hem niet vinden. Ik keek in elke zak die ik bezat, maar meer dan een potlood, een pakje kauwgum, een buskaartje en de munten voor de reis terug, kwam er niets tevoorschijn.

En toen herinnerde ik me dat ik mijn loep de vorige dag apart had gelegd opdat ik hem de dag van vandaag niet zou vergeten. ‘Och, de ironie,’ mompelde ik. Wat kon het lot soms toch gemene, ofschoon betrekkelijk onschuldige spelletjes spelen.

Toen ik weer opkeek zag ik in de verte een tram voorbijrazen en niet veel later hoorde ik ook het geklingel van de bel. Bijna als tegenargument tegen Pavlov stond ik op en begaf ik me richting de tram. De vrouw was nog immer gewikkeld in het telefoongesprek en ik besloot haar niet te storen, temeer ik mijn dankbetuigingen reeds aan haar geuit had.

Ik liep richting de tram en zodra ik de rails bereikt had, begon ik deze te volgen. Het kabaal werd alsmaar luider en ik merkte dat mijn oren, hoezeer ze deze laatste uren ook gewend waren geraakt aan de geluiden

die zich hier presenteerden, niet geschikt waren voor de hardere geluiden die de mensheid in staat was te produceren. Ik hoorde geroep, geschreeuw, het meeste in talen die ik herkende, al zaten er ook zeker woorden bij die mij nog nooit eerder ter ore waren gekomen, en waarvan ik ook niet met zekerheid kon zeggen tot welke taalfamilie, laat staat tot welke taal, ze behoorden.

De mechanische geluiden van de trams vermengden zich met het menselijke geschreeuw, en uit verschillende kroegen en drinkgelegenheden schelde harde muziek uit de luidsprekers.

Ik versnelde ietwat mijn pas en voor ik het wist begaf ik mij onomstotelijk in de buurt van het eindpunt. Van alle kanten kwamen trams aangerukt naar dit gigantische, chaotische, maar zonder twijfel goed overdachte en georganiseerde plein.

Recht voor me stond een gebouw waar niet alleen architecten en kunsthistorici, maar eenieder die kunst of cultuur kon waarderen, een hoofdstuk over vol zou kunnen schrijven. Alleen al de prachtige klok met haar magnifieke wijzers die ongetwijfeld...

Maar ik kon mijn gedachte niet afmaken.

‘Wat is er, mijn beste Marcus?’ vroeg ik aan Marcus die mij op de schouder had getikt.

‘Excuseert u mij, meneer, maar ik zie het als mijn nederige taak om u attent te maken op de tijd, en op de beloftes die u gemaakt heeft.’

‘Mijn hemel!’ riep ik uit. ‘Je hebt gelijk, mijn beste man.’

Marcus keek mij glimlachend aan maar zei niets.

‘En nu is het zaak om het juiste voertuig te vinden om thuis te geraken. Als wij terug moeten naar de plaats waar wij zijn afgezet, dan zullen we nimmer op een schappelijke tijd ons huis bereiken, Marcus!’

‘Meneer,’ zei Marcus met zijn kalmerende stem, ‘in die stelling heeft u volkomen gelijk. Maar mag ik u erop wijzen dat de plaats waar wij ons nu begeven lijkt te dienen als een verzamelplek voor alle voertuigen uit de wijde omtrek? En, zoals u ongetwijfeld weet, droeg het voertuig waarmee we hier naartoe zijn gereisd het herkenbare nummer ‘145’, weet u nog?’

Ik wilde zeggen dat Marcus zoals altijd gelijk had, maar juist op dat ogenblik zag ik een bus voorbij rijden die het fortuinlijke nummer bleek te dragen.

‘Daar!’ riep ik tegen Marcus. ‘Nummer 145!’

Ik rende achter de bus aan en na zo’n honderd meter afgelegd te hebben, stopte het gevaarte waardoor ik het in kon halen. Of het nu Fortuna was of mededogen weet ik niet, maar hijgend en dolgelukkig ging ik door de zich met puffen en sissen openende deur naar binnen. Een warme lucht kwam mij tegemoet die mijn geluksgevoel zowaar nog versterkte.

Op adem komend telde ik mijn muntjes uit. Ik bleek iets te kort te komen, ondanks dat ik van tevoren het precieze tarief had uitgezocht en uitgeteld, maar de chauffeur gaf gehoor aan mijn smeekbedes en wuifde me, net zoals op de heenweg, al was dit duidelijk niet dezelfde chauffeur, met een mompeling verder de bus in.

De meeste stoelen waren onbezet en ik zocht een plekje uit achterin, op een constructie die iets hoger gelegen was dan de rest.

Marcus nam naast me plaats en was zo te horen eerder dan ik gekomen van de inspanning die wij geleverd hadden om de bus te bereiken.

‘Als u niet een groot deel van uw energie had gewijd aan het voetbalspel, zou u nu ook niet zo uitgeput zijn,’ zei hij bij wijze van verontschuldiging.

‘Ik weet niet of ik het daar mee eens ben, Marcus, maar ik dank je voor de bemoedigende woorden, zoals altijd,’ zei ik met een brede grijns.

‘En nu, meneer, wat bent u van plan te doen tijdens deze terugreis naar uw geboortedorp?’ vroeg Marcus vol oprechte interesse.

‘Als ik mij niet vergis,’ zei ik, ‘duurt de reis om en nabij de 38 minuten.’

‘Dat klopt,’ stemde Marcus knikkend in.

‘Dan,’ zei ik terwijl ik geeuwde, ‘wil ik graag een dutje doen, als het jou niet uitmaakt.’

‘Niets biedt mij groter plezier dan te weten dat u goed voor zichzelf zorgt en uw welverdiende rust neemt wanneer u die verlangt,’ sprak Marcus. ‘En uiteraard zal ik u zachtjes wekken wanneer wij onze eindbestemming hebben bereikt.’

‘Dank je,’ zei ik tegen Marcus en ik geeuwde nogmaals. ‘Een enerverende dag, vind je niet? En ik moet zeggen, ondanks dat...’

Maar meer kreeg ik niet uit mijn mond, want tegen die tijd hadden mijn ogen zich al gesloten, had

mijn lichaam zich comfortabel genesteld in mijn
kleurrijke stoel en maakte mijn brein zich klaar om zich
weer op te laden, en eventueel een droom of twee aan
mij te schenken, al dan niet betrekking hebbend op de
avonturen die ik vandaag beleefd had.

EINDE